

29 (2025) nr 1-2 (65-66), s. 117-118

DOI <https://doi.org/10.21697/snr.2025.65-66.1-2.10>

This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY-ND 4.0 International) license.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0>

Wojciech Słomski

Uniwersytet WIZJA w Warszawie

ORCID 0000-0003-1532-0341

Józef Naumowicz, *Święta Rodzina z Nazaretu. Historia wielkiej miłości*, Kraków 2025, Dom Wydawniczy Rafael, ss. 152. ISBN 978-83-68475-66-1

Książka autorstwa ks. Józefa Naumowicza *Święta Rodzina z Nazaretu. Historia wielkiej miłości* stanowi niezwykle cenny wkład w interdyscyplinarną refleksję nad rodziną, jaką od lat podejmują „Studia nad Rodziną”. Autor, znany patrolog i badacz starożytności chrześcijańskiej, podejmuje temat fundamentalny dla chrześcijańskiej antropologii rodziny, czyniąc to w sposób łączący rzetelność historyczno-teologiczną z wyraźną wrażliwością na problematykę relacji małżeńskich, rodzicielstwa i wychowania.

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że ks. Naumowicz nie traktuje Świętej Rodziny jedynie jako wzorca normatywnego o charakterze moralizującym, lecz jako realną wspólnotę życia, funkcjonującą w określonych warunkach społecznych, ekonomicznych i kulturowych. Takie ujęcie wpisuje się w metodologiczną tradycję badań nad rodziną rozwijaną na UKSW, gdzie nacisk kładzie się na integralne spojrzenie na rodzinę jako rzeczywistość personalną, społeczną i duchową.

Autor z dużą kompetencją rekonstruuje kontekst życia małżeńskiego i rodzinnego w żydowskiej Galilei I wieku, korzystając z danych biblijnych, apokryficznych oraz z wiedzy historycznej i archeologicznej. Dzięki temu małżeństwo Maryi i Józefa ukazane zostaje jako rzeczywistość zakorzeniona w konkretnych normach prawnych i obyczajowych, a jednocześnie przekraczająca je poprzez szczególne powołanie. Z perspektywy nauk o rodzinie jest to ujęcie niezwykle cenne, gdyż pozwala uniknąć anachronicznych projekcji współczesnych modeli rodziny na teksty biblijne.

Jednym z najbardziej oryginalnych i doniosłych elementów książki jest nowa interpretacja postaci św. Józefa. Autor przekonująco pokazuje, że wizerunek Józefa jako starca, rozpowszechniony w późnej tradycji ikonograficznej i dewocyjnej, nie znajduje solidnych podstaw w źródłach kanonicznych. Ukazanie Józefa jako młodego, zdolnego do pracy i odpowiedzialnego mężczyzny posiada istotne znaczenie dla refleksji nad ojcostwem, męskością i odpowiedzialnością rodzicielską – tematami centralnymi dla współczesnych badań nad rodziną.

Równie istotne jest ujęcie postaci Maryi, przedstawionej nie tylko jako figura teologiczna, lecz także jako kobieta i matka funkcjonująca w realiach codziennego życia. Autor unika idealizacji, ukazując Maryję jako osobę podejmującą decyzje w warunkach niepewności, zagrożenia i migracji. Takie przedstawienie ma istotne znaczenie dla refleksji nad rolą kobiety w rodzinie, nad macierzyństwem oraz nad relacją między wiarą a codziennym doświadczeniem życia rodzinnego.

Z punktu widzenia badań nad rodziną szczególnie cenne jest to, że ks. Naumowicz konsekwentnie interpretuje Świętą Rodzinę jako wspólnotę relacji. Miłość, o której mowa w tytule książki, nie zostaje sprowadzona do emocjonalnego uczucia ani do abstrakcyjnej cnoty, lecz jest ukazana jako dynamiczny proces budowania więzi poprzez wzajemne zaufanie, odpowiedzialność,

dialog i wspólne rozeznawanie woli Bożej. Tak rozumiana miłość wpisuje się w personalistyczne ujęcie rodziny, charakterystyczne dla tradycji naukowej UKSW.

Nie bez znaczenia pozostaje także wymiar wychowawczy książki. Autor pośrednio, lecz konsekwentnie ukazuje, że formacja Jezusa dokonuje się w konkretnej przestrzeni rodzinnej, poprzez pracę, relacje i doświadczenie codzienności. To ujęcie stanowi cenny punkt odniesienia dla badań nad wychowaniem w rodzinie, podkreślając rolę środowiska rodzinnego jako pierwszej i podstawowej przestrzeni socjalizacji i formacji osoby.

Styl książki jest jasny, komunikatywny i wolny od hermetyczności, co sprawia, że publikacja może być wykorzystywana nie tylko w badaniach akademickich, lecz także w dydaktyce akademickiej na kierunkach związanych z naukami o rodzinie. Praca ks. Naumowicza może służyć jako wartościowa lektura uzupełniająca w kursach z teologii małżeństwa i rodziny, antropologii chrześcijańskiej czy duchowości rodzinnej.

Podsumowując, *Święta Rodzina z Nazaretu. Historia wielkiej miłości* jest książką o wyjątkowej wartości naukowej i formacyjnej. Łączy w sobie solidny warsztat historyczno-teologiczny z głęboką refleksją nad małżeństwem, rodzicielstwem i wychowaniem. Z perspektywy „Studiów nad Rodziną” publikacja ta stanowi przykład dojrzałej refleksji nad rodziną jako wspólnotą osób i zasługuje na szeroką recepcję w środowisku badaczy zajmujących się naukami o rodzinie.